

VARHAISKASVATUSPALVELUT**Toimielin** Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta**Tehtäväalue** Varhaiskasvatuspalvelut**Vastuhenkilö** Varhaiskasvatusjohtaja**Tehtäväalueen kuvaus**

Ruskon kunnan varhaiskasvatuspalvelut tarjoaa ruskolaisille lapsille suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa varhaiskasvatusta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Osana varhaiskasvatustoimintaa järjestetään koko 6-vuotiaiden ikäluokalle maksutonta esiopetusta. Lisäksi Ruskon kunta on verrokkikuntana valtakunnallisessa Opetus- ja kulttuuriministeriön toteuttamassa kaksivuotisen esiopetuksen kokeilussa, joka päättyy toukokuussa 2024. Verrokkikuntana Rusko ei järjestä kaksivuotista kokeiluesiopetusta, vaan lapset ovat viisivuotiaina tavallisessa varhaiskasvatuksessa ja aloittavat esiopetuksen sinä vuonna, jolloin täyttävät kuusi vuotta.

Varhaiskasvatus ja esiopetus toteutetaan tarkoituksenmukaisissa tiloissa ja luonnonläheisessä ympäristössä ammatillisesti osaavan ja työhönsä sitoutuneen henkilöstön toimesta.

Ruskolaisilla lapsiperheillä on mahdollisuus valita kunnallisen varhaiskasvatuksen, lasten kotihoidon tai yksityisen varhaiskasvatuksen välillä. Yhteistyö yksityisten palveluntuottajien kanssa antaa mahdollisuuden oman kunnallisen varhaiskasvatustoiminnan investointitarpeiden hallittuun kasvuun. Ruskon kunnassa toimii yksi yksityinen päiväkoti sekä 4 yksityistä perhepäivähoitajaa. Lisäksi kunta myöntää varhaiskasvatuksen palvelusetelin myös lähiseudun kunnissa toimiviin yksityisiin varhaiskasvatuspaikkoihin.

Ruskon kunnan varhaiskasvatuksessa panostetaan vuorovaikutus- ja tunnetaitojen harjoitteluun sekä kiusaamisen ehkäisyyn ja siihen ajoissa puuttumiseen. Vuorovaikutuksessa näkyvät myönteisyys, kannustavuus, vastavuoroisuus, sensitiivisyys sekä sitoutuneisuus. Siinä huomioidaan lapsen osallisuus sekä mielenkiinnon kohteet. Vuorovaikutuksessa kiinnitetään huomiota rikkaaseen ja monipuoliseen kielenkäyttöön. Jokaisessa kunnan päiväkodissa on käytössä tunne- ja vuorovaikutuskasvatus materiaalia, jota käytetään aktiivisesti näiden taitojen harjoittamiseen lasten kanssa. Varhaiskasvatuksen työntekijät arvioivat aikuisten ja lapsen välistä vuorovaikutusta mm. kehityskeskustelujen yhteydessä KARVI:n arviointikriteeristöä hyödyntäen. Vuorovaikutus on myös huoltajille, lapsille ja henkilöstölle tehtävän asiakastytyväisyyskyselyn yksi osa-alue.

Jokaisessa päiväkodissa noudatetaan Ruskon kunnan varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen yhteistä suunnitelmaa Lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä. Lisäksi noudatetaan Lapsen tai aikuisen henkilöstöön kohdistamat väkivaltilanteet varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa -ohjeistusta.

Pedagogisina painopisteinä kaikissa päiväkodeissa ovat toiminnallinen oppiminen, lasten liikkumisen ja fyysisen aktiivisuuden edistäminen, luontopedagogiikka ja ympäristökasvatus. Luonnossa kotonaan-toimintaa laajennetaan vuonna 2024 koskemaan Karhukallion päiväkodin kolmea ryhmää ja muissakin päiväkodeissa arkipedagogiikassa hyödynnetään Luonnossa kotonaan-periaatteita. Vuonna 2024 päiväkodeissa keskitytään erityisesti vahvuuksien huomioimiseen, ns. vahvuuspedagogiikan kautta. Koko henkilöstö koulutetaan vahvuuspedagogiikan käyttöön syksyn 2023 aikana.

Erityisvarhaiskasvatus järjestetään inklusiivisesti osana lapsen normaalia varhaiskasvatusta. Ruskolla työskentelee neljä vakituista varhaiskasvatuksen erityisopettajaa. Esioppilaiden erityisopetuksen järjestämisessä tehdään yhteistyötä perusopetuksen kanssa.

Rusko on mukana seutukunnallisesti sovitussa varhaiskasvatuspalvelujen järjestämismallissa, jossa perheellä on mahdollisuus saada varhaiskasvatuspaikka kuntien välisenä ostopalveluna Turun seudun kunnista.

Tulosalue pitää sisällään myös lasten kotihoidon tuen ja kuntalisän, yksityisen hoidon tuen sekä osittaisen että joustavan hoitorahan. Yksityisen päiväkotihoidon ja perhepäivähoidon piirissä olevat lapset ovat siirtyneet palvelusetelin piiriin 1.8.2021 alkaen, jolloin yksityisen hoidon tuen kuntalisä määriteltiin koskemaan vain kotiin palkattua hoitajaa. Palvelusetelin indeksitarkistus tehtiin 1.8.2023 alkaen.

Olellaiset muutokset ja tapahtumat

Varhaiskasvatuksessa varataan palkkamäärärahat lapsimäärään suhteutetulle lakisääteiselle henkilöstölle. Lakisääteisen henkilöstön määrä on vuonna 2024 aiempia vuosia suurempi, koska alle 3-vuotiaiden lasten osuus varhaiskasvatuksessa olevista lapsista on kasvanut.

Varhaiskasvatuslain 540/2018 37 § mukaan 1.1.2030 päiväkodissa kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimivasta 35 §:ssä tarkoitetusta henkilöstöstä vähintään kahdella kolmasosalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai varhaiskasvatuksen sosionomin kelpoisuus, josta vähintään puolella varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus. Muilla tulee olla vähintään varhaiskasvatuksen lastenhoitajan kelpoisuus. Ruskolla varhaiskasvatuksen opettajia on yksi kolmasosa päiväkotien kasvatushenkilöstöstä. Jotta Ruskon varhaiskasvatuksessa varmistetaan lakisääteinen henkilöstörakenne 2030 vuoden alusta alkaen, tulevat rekrytoinnit suunnitellaan tarkasti. Vuonna 2024 muutetaan kaksi lastenhoitajan työsuhdetta varhaiskasvatuksen sosionomin työsuhteiksi. Kaksi kunnassa töissä olevaa lastenhoitajaa opiskelee varhaiskasvatuksen sosionomiksi ja heidän työsuhteensa muuttuu varhaiskasvatuksen sosionomiksi, kun he valmistuvat.

Varhaiskasvatuslain 540/2018 36 § tuli voimaan 4.6.2021. Sen mukaan päiväkodin henkilöstön mitoituksesta ei ole sallittua poiketa mistään henkilöstön poissaoloista johtuvista syistä. Varhaiskasvatukseen on palkattu kaksi vakituista kiertävää sijaista lastenhoitajatehtäviin takaamaan lakisääteinen henkilöstömitoitus. Toinen henkilöistä sijoittuu Vahdolle ja toinen keskustaajamaan, mutta he työskentelevät tarvittaessa kaikissa yksiköissä. Vakituisten sijaisten määrää tulisi kasvattaa yhdellä työntekijällä. Näin saadaan paremmin varmistettua lain toteutuminen kunnassa.

Varhaiskasvatuslakiin tuli muutos 1.8.2022 alkaen. Lakiin kirjattiin varhaiskasvatuksen tavoitteeksi ”tukea lapsen oppimisen edellytyksiä ja edistää elinikäistä oppimista ja koulutuksellisen tasa-arvon toteuttamista inklusiivisten periaatteiden mukaisesti” (3 §). Lakiin lisättiin luku 3 a ”Oikeus varhaiskasvatuksessa annettavaan tukeen”, jossa määritellään lapsen oikeus saada tukea yksilölliseen kehitykseensä joko yleisenä, tehostettuna tai erityisenä tukena (15 a §). Annettava tuki voi olla pedagogista, rakenteellista tai hoidollista tukea ja tuen muodot, niiden totuttaminen sekä vaikuttavuuden arviointi kirjataan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan (15 b §). Laki määrittää myös, että lapsen tuen tarve on

huomioitava henkilöstön lukumäärässä (35 §). Lapselle annettavasta tueta on tehtävä hallintopäätös, jossa mainitaan tuen muodot, varhaiskasvatuksen järjestämispaiikka ja tukipalvelut. Uusi varhaiskasvatustaloudslaki edellyttää riittävää resurssointia tuen toteutumiseksi. Lakimuutos työllistää myös varhaiskasvatusjohtajaa, koska kaikki tuen hallintopäätökset tekee Ruskolla varhaiskasvatusjohtaja.

Ruskolla on toiminut hankerahalla varhaiskasvatuksen erityisopettaja vuonna 2023. Vuoden 2024 talousarvioon on lisätty neljäs vakituinen varhaiskasvatuksen erityisopettaja. Hänen työpanoksensa mahdollistaa lain toteutumisen kunnan jokaisessa päiväkodissa.

Talousarvioon varataan palkkamäärärahat harkinnanvaraisille avustajille, jotka työskentelevät mm. vaikeasti vammaisten lasten henkilökohtaisina avustajina tai ryhmäavustajina lapsiryhmissä, joissa on useampi tehostettua ja/tai erityistä tukea tarvitseva lapsi.

1.3.2023 tuli voimaan varhaiskasvatusmaksujen alentaminen, joka toteutetaan korottamalla maksujen perusteena olevia tulo rajoja 33 %. Ruskon kunnan varhaiskasvatuksen toimintatuotot alenivat n 25 % laki muutoksen myötä. Tämä kompensoidaan kohdentamalla aiempaa suurempi osa yhteisöveron tuotoista kunnille. Kompensaation vaikutuksesta varhaiskasvatuksen tuottoihin ei ole määrällistä tietoa, joten kokonaismerkitystä varhaiskasvatuksen talousarvioon vuodelle 2024 on vaikea arvioida.

Vuonna 2024 otetaan käyttöön kansallinen laadunarviointijärjestelmä Valssi, jonka avulla saadaan tärkeää arviointitietoa sekä rakennetekijöistä että varhaiskasvatuksen ydinprosesseista. Valssista säädetään Karvilain 7a ja 7b pykälissä. Laki tuli voimaan 1.1.2023 ja sen myötä mahdollistui järjestelmän käyttöönotto sekä varhaiskasvatuksen tietovaranto Vardan hyödyntäminen arvioinnissa tarvittavien taustatietojen lähteenä.

Varhaiskasvatuksen ohjausjärjestelmä vaihdetaan uudempaan edistyksellisempään järjestelmään. Järjestelmän vaihto tehdään hallitusti alku vuoden aikana. Uusi järjestelmä otetaan käyttöön kokonaisuudessaan viimeistään 1.5.2024. Tietojen siirrot vanhasta järjestelmästä ja henkilökunnan koulutukset pidetään kevään 2024 aikana. Tavoite on, että uudet lapset, jotka aloittavat varhaiskasvatuksen syksyllä 2024 hakevat suoraan uuteen järjestelmään.

Selonteko merkittävimmistä riskeistä

Varhaiskasvatuksen merkittävimmät riskit liittyvät pätevän henkilöstön saatavuuteen, veto- ja pitovoima tekijöihin sekä lyhytaikaisten sijaisten saatavuuteen. Merkittävän riskin henkilöstön terveydelle sekä toiminnan lainmukaisuudelle aiheuttaa myös huono sisäilma. Se lisää henkilöstön lyhyitä mm. hengitystieongelmista johtuvia poissaoloja ja lisää sijaistarvetta. Tilojen riittävyys on myös yksi lainmukaisen toiminnan riskitekijä. Varhaiskasvatukseen tulee enenevässä määrin alle 3-vuotiaita lapsia, jolloin ryhmätiloja tarvitaan suhteessa enemmän.

Varhaiskasvatuksen henkilöstö

ammattinimike	TA2024	09/2023
varhaiskasvatusjohtaja	1	1
varhaiskasvatuksen opettaja	23 (4 lastenhoitajan paikkaa on muutettu opettajan työsuhteeksi, mutta niihin ei ole saatu aiemmin pätevää henkilöstöä)	19
varhaiskasvatuksen sosionomi	2	0
varhaiskasvatuksen erityisopettaja	4	3 + 1 lisäys OKM:n tuen uudistamisen edistämiseksi saadulla hankerahoituksella
lastenhoitaja	33 / syksy -24 31	36
avustaja	6 määritellään vuosittain toimikaudeksi kerrallaan	7,6 määritellään vuosittain toimikaudeksi kerrallaan, osa avustajista vakituisia lastenhoitajia
kiertävä sijainen lastenhoitaja	2 (+1)	2
resurssityöntekijä lastenhoitaja	5	5
päiväkodinjohtaja	4	4
toimistosihteerit	2	2
Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen koordinaattori	0,8	0
ict-tuki perusopetuksesta	0,1	0,1

Vuoden 2022 aikana toteutettiin laaja varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteinen palveluverkkoselvitys, jota apuna käyttäen laadittiin pitkän tähtäimen suunnitelma palveluiden järjestämiseksi ja rakennuskannan uusimiseksi. Varhaiskasvatus- ja esiopetusikäisten lasten määrä Ruskolla on tasaisesti kasvussa ja varhaiskasvatuspaikkojen riittävä lain mukainen määrä varmistetaan uudella päiväkodilla. Tähän uudisrakentamiseen varataan rahat talousarvioon teknisen toimesta.

Päiväkotien tietokoneiden ja iPadien määrää lisätään vähitellen vastaamaan tarvetta. Laitteiden leasing-kustannukset on huomioitu vuoden 2024 käyttötaloudessa. Päiväkoteihin hankitaan kannettavat tietokoneet sitä mukaa, kun vanhojen pöytäkoneiden leasingit umpeutuvat. Vuonna 2024 hankitaan lisää iPadeja lasten ja henkilöstön käyttöön. Laitteiden hankinnoissa hyödynnetään palvelusopimusmallia.

Talousarvioesitykseen sidotut tavoitteet

Tavoite	Arviointikriteeri/ mittari	TA 2024
Kasvavaan /muuttuvaan varhaiskasvatus- palvelujen tarpeeseen vastataan toiminnan edellyttämin tilaratkaisuin tai muita palvelutuotantovaihtoehtoja hyödyntäen	Omien toimitilojen määrä ja täyttöasteen seuranta (yli 92%) Muiden palveluntuotantovaihtoehtojen määrä ja käyttö	Omat päiväkodit 5 Täyttöaste yli 92% Yksityisen varhaiskasvatuksen määrä pysyy n. 30 %
Verkostoituminen yli sektorirajojen ja sen näkyminen toiminnassa	yhteistoimintamuodot ja määrät	toiminnallinen yhteistyö esi- ja alkuopetuksessa kaikissa esiopetusryhmissä nivelluokka 1 kpl
Palvelujärjestelmän kehittäminen ja asiakkaiden osallisuus palveluprosesseissa Positiivinen palvelukokemus	Asiakaskyselyjen määrä ja vastaus% Kyselyn asteikko on 1-5	Joka vuosi kaikille asiakkaille tyytyväisyyskysely, joka toinen vuosi mukaan otetaan yhteistyötahot. vastaus% yli 75 Yksikkökohtainen tulos yli 4,3 Positiivinen palvelukokemus tulos yli 4
Pedagogisen toiminnan laadun arviointi ja varmistaminen: lähiympäristön hyödyntäminen, liikunnan kautta tekeminen, toiminnallinen oppiminen ja positiivinen vuorovaikutus	Asiakastyytyväisyyskyselyn ja henkilökunnan itsearviointitulokset pedagogisen toiminnan laadusta. Henkilöstön, tiimin ja yksikön oma arviointi, arviointityökalua käyttäen sekä arvioinnin tekeminen olemassa oleviin asiakirjoihin (ryhmävasu, tiimisopimus)	Asiakastyytyväisyyskysely + pedagogisen laadun arviointi kysely henkilöstölle vuosittain Kansallisen laadunarviointikyselyn käyttöön otto Lähiympäristön hyödyntäminen ja liikunnan kautta tekeminen toteutuvat viikoittain joka ryhmässä Toiminnallinen oppiminen ja positiivinen vuorovaikutus toteutuvat päivittäin kaikkien kasvattajien toiminnassa.
Lapsuudessa helposti saatava tuki	Henkilöstön ja huoltajien arvio. Tuen toteutuminen ryhmissä tarpeen mukaan.	Kysely henkilöstölle ja huoltajille. Tulos yli 4.

	Kyselyn asteikko 1-5	
Sähköisten palvelujen käyttö	Sähköisten palvelujen määrä ja asiakasprosessin kehittäminen	Varhaiskasvatuksen uuden toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönotto ja käytön tehostaminen.
Yhteisöllisen kulttuurin synnyttäminen	Vanhempaintoimikuntien määrä Yhteistyö lähiympäristön, esim. vanhusten, koulujen, kolmannen sektorin kanssa. Todennetaan toimintakertomuksista	Jokaisessa yksikössä tai kunnanosassa yhteinen vanhempaintoimikunta Yhteistyö lähiympäristön kanssa toimivaa ja säännöllistä jokaisessa yksikössä.
Kunnallisen varhaiskasvatuksen kasvua ja sitä kautta uusia investointipaineita hallitaan tukemalla ja mahdollistamalla perheiden valintaoikeutta kotihoitoon tai yksityiseen varhaiskasvatukseen. Kotihoidon piirissä 15-20% lapsista (osallistumisaste yli 80%). Palvelusetelillä n. 25-30% varhaiskasvatuksen piirissä olevista lapsista.	Yksityisen hoidon tuen käyttö: lapsia keskim./vuosi	0
	Kotihoidon tuen käyttö: lasten määrä keskim./kk	15%
	Palvelusetelin käyttö: lasten määrä keskim./kk	30%

Tuloarviot ja määrärahat
Lasten lukumäärän vaihtelut vuosina 2018 – 2024 eri palvelujärjestelmän muodoissa:

	2019	2020	2021	2022	TA2023	TA2024
varhaiskasv.	331	303	306	302	340	308
josta alle 3-v.	62	49	57	56	75	76
kotihoidontuki	64	84	74	80	80	58
yksit.hoidontuki	101	88	44	1	0	0
palveluseteli	19	33	91	130	135	143 (43 alle 3 v.)
yhteensä	515	508	515	513	555	509

Lapsimäärät yksityisessä varhaiskasvatuksessa

	2019	2020	2021	2022	TA2023	TA2024
Yksityinen päiväkot	84	105	110	131	115	120
Yksityinen perhepäivähoito	20	16	20	18	20	23

Nettokustannukset €/ asukas:

	2019	2020	2021	2022	TA2023	Ta2024
varhaiskasvatus	581	582	749	852	887	
lastenhoidon tuet	212	229	113	66	67	

Tukimuoto/vuosi	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Kotihoidontuki	268 978	282 391	242 328	289 315	290 000	240 000
Kotihoidontuen kuntalisä	65 777	86 764	63 726	50 119	54 000	40 000
Yksityisen hoidon tuki	178 571	154 882	88 503	1 177	2 000	1 200
Yksityisen hoidon kuntalisä	731 185	564 676	272 215	1663	0	2 000
Osittainen hoitoraha		23 880	26 260	30 227	30 000	30 000
Joustava hoitoraha		23 880	26 260	30 227	33 000	40 000
Palveluseteli	61 370	282 889	744 193	928 228	1 171 000	1 250 000
Yhteensä	1 305 881	1 419 362	1 463 485	1 330 956	1 580 000	1 603 200